

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5.
Kiadóhivatal: Landesmann III. és Társándl.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Egész évre 20 korona. Félévre 10 korona.
Negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések díja □ centiméterenkint 20 fillér

A kibontakozás útja.

— máj. 18.

Amint az emberiség megváltásának nagy tragédiája hívóket csinált hitetlenekből is, úgy az a hosszú megpróbáltatás, mely a választójogi huzavona alatt békóba verte és meddőségre kárhözott parlamentári életünket, kártevésének bizonyosodásával lassanként megnyitotta a szélsőségek merevségét, egyre jobban előtérbe állította a meggyezés szükségének az érzetét s mire most piros pünkösöd innepének engesztelő hangulata beköszönt, ime ránk szállott a megértés és tisztán jelenik meg előttünk a kibontakozás útja, melyen áldatlan politikai ziláltságunkból kitalálhatunk.

Wekerléé az érdem mindenekelőtt, hogy végre ráeszméltünk erre a lehetőségre. Olyan világosan tárta elénk meghasonlásunk veszedelmét, hogy a közvéleménynek tulnyomó többsége nem zárkozhatott el a belátás elől; a ránk váró nagy feladatokat, a gazdasági, kulturális, szociális, interkonfesszionális új berendezkedést, a magyar nemzeti állam kiépítését, az önálló magyar hadsereget, melyeknek keresztültevében együttérző királyunk legmesszebbmenő támogatására számíthatunk, mind csak akkor valósíthatjuk meg, ha előbb a nemzet erejét szétforgácsoló választójogi kérdést intézzük el és háritjuk félre a legalább is hasonló fontosságú egyéb sürgős teendőink utjából.

A mód erre önként ajánlkozik, még Wekerle előző programjából, melyet egészében vall új kormányának az élén is. A választójogi lényegéből nem ad fel semmit, amint hogy erre szükség nincsen, mert ebben mindnyájan egyetértünk. A lényeg megóvása pedig biztosítja nemcsak az általános választójogi jelleg érintettségét, de automatikus fejlődését is, mely hova-tovább a nép szélesebb rétegeire fog kiterjedni. Viszont az elválasztó másodrendű felgáskülönbségek áthidalásával ledöntöhetjük azt a válaszfalat, mely ma még hátráltatja erőink egyesítését s megakadályozza a vállalt munkát, amely nélkül pedig újáslületésünk művét lehetetlenség megkezdenünk és még kevésbbé lehetséges azt sikeresen be is fejeznünk.

Ezer éven keresztül töméntelen belső válságon mentünk már át, de a végső veszedelem pillanatában a nemzet még mindig magára talált s megújodva került ki a próbákból. Azzal az erős bizako-

dással nézünk ezuttal is belső vajadásunkra, hogy Wekerle bölcs és hazafias törekvése megértésre talált, hogy a nemzet józansága és csodálatos életereje most sem tagadja meg magát s ha már egyszer felismerte a jövőjét fenyegető veszélyt, a kibontakozásra megjelölt és alkalmas uton diadalmasan járhatja azt el magáról ismét.

Rendezi

a kormány a közalkalmazottak adósságait.

• •

Mentesítik a fizetésüket a lefoglalás alól.

— máj. 18.

A pénzügyminisztérium hosszabb idő óta foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a tisztviselői kar anyagi helyzetén és megélhetésén a közalkalmazottakat nyomorító magas kamatozású kölcsönök konvertálásával segítsen. A kormány olyan megoldási tervet dolgozik, amely lehetővé tenné, hogy a közalkalmazottak mai adósságait átváltsa az állam és olcsóbb kölcsön nyújtásával tegye elviselhetőbbé a közalkalmazottak nehéz megélhetését.

A tervről részletek eddig nem kerültek nyilvánosságra, mindössze arról beszéltek, hogy a megoldást szakmai tanácskozáson keresik és ké szűl már az a törvényjavaslat, amely törvényerőre emelkedve hivatta lesz segíteni a régóta vajdó kérdésen.

Alkalmunk van most közölni azt is hogy a törvényjavaslat már elkészült és alkalmasint nagyon rövidesen, az intéző körök óhajta szerint, két hónapon belül a ház asztalára kerül. A kérdés rendezésével a kormány nemcsak az a célja, hogy a közalkalmazottak meglévő terheit oszkoztassa, hanem az is a törekvése, hogy a közalkalmazottakat olcsó pénzhez juttassa és lehetővé tegye, hogy a közalkalmazottak a háború után elegendő tőkével rendelkezzenek legszükségesebb bevásárlásaik fedezésére.

Ma az a helyzet, hogy a közalkalmazott a neki kölcsönt nyújtó szövetkezetnek, még ha ez a szövetkezet aránylag tisztességes alapon is bonyolítja le üzleteit, 9—11 százalékos kamatot fizet, nem is beszélve arról, hogy a kölcsön folyosításánál ügyeszdíj, kezelési költség, kezességmegváltás címén és egyéb címeken gyakran a tőke husz százalékát is levonják a szerencsétlen adósok folyosított összegéből. A kormány ezen az állapoton akar változtatni, amikor törvényjavaslatot terjeszt a parla-

ment elő a közalkalmazottak adósságainak konvertálásáról.

Az adatgyűjtés munkája folyamatban van, de pontosan nem lehet még megállapítani, hogy mekkora összegre lesz szükség. Csak egy számot közlünk itt: azoknak a szövetkezeteknek, amelyek ma Magyarországon tisztviselői kölcsönök nyújtásával foglalkoznak, ötvenhatmillió korona a kihelyezésük. Természetes, hogy nemcsak szövetkezetek adnak tisztviselői kölcsönt, hanem más intézetek is. Valószínű, hogy a közalkalmazottak adósságainak konvertálásához százmillió koronánál nagyobb, de kétszázmillió koronánál kisebb összegre lesz szükség.

A közalkalmazottaknak nyújtandó kölcsön kamata alkalmasint öt százalékos lesz, de a közalkalmazottak ezenkívül fél százalékos biztosítási illetéket is fizetnek, ebből az illetékből gyarapítják a kölcsönök biztosítására szolgáló alapot. A kölcsönt az állam garantálja, de a kölcsönösszegeket teljes egészében a közalkalmazottak nem kapják kézhez, hanem abból mindenekelőtt a fizetéseket terhelő régi, súlyos adósságokat fogják kiegyenlíteni. Természetes, hogy sok olyan tisztviselő van, akinek az adósság összege lényegesen nagyobb annál az összegnél, amelyre illetményük illetve lefoglalható fizetésük fedezetet nyújt. Itt csak az első helyü régi adósságokat fogják kifizetni, a nem fedezett hitelekkel kiegyezést keresnek, mert a tisztviselőnek nem lehet nagyobb kölcsönt nyújtani, mint amennyire fizetése biztosítékot nyújt.

Általában az lesz az elv, hogy ezek az öt százalékos tisztviselői kölcsönök tizenöt évi törlesztésre szolgáljanak. Tekintettel arra, hogy a kölcsönök kamata felét teszi ki a mostani adósságok kamatának, lehetővé válik, hogy a tisztviselők előnyösebb feltételek mellett kétszer annyi hitelt kapjanak, mint amennyit uszóra aron adtak eddig. Ezidőszent a törzsfizetésnek harmincötöt százaléka foglalható le, de úgy, hogy kétezer koronán alul a fizetést nem lehet lefoglalni. Valószínű, hogy a törvényjavaslat a lefoglalható százalékos kvótát fokozatosan leszűkíti, a létminimumot pedig megszünteti, hogy ezáltal lehetővé tegye a kisebb javadalmazású tisztviselőnek is a kölcsön igénybevetését. A törvény azonban generalis intézkedést tartalmaz arra, hogy a törvény életbeléptetése után a közalkalmazottak fizetését senki nem foglalhatja le, semmiféle adósság következtében. Csakis ezen privilegizált kölcsön biztosítására lehet a törvényben megjelölt módon a tisztviselő fizetését lefoglalni, de úgy, hogy a fizetésre az egész kölcsön tizenöt esztendőre lesz betáblázva, vagyis a közalkalmazott

havonként az államilag garantált kölcsönnek csak egy százharmincad részét fizeti.

A pénzügyminiszternek joga lesz hozzá, hogy a tisztviselői kölcsönök kamatát időközönként megállapítsa. A konverzió nem lesz kötelező, az a tisztviselő veszi igénybe, aki a javizton azonban terhes adósságot nem csinálhat, mert adósságért fizetését senki le nem foglalhatja.

A kölcsön lebonyolításával a törvényjavaslat a Pénzügyminisztériumot bízza meg, de a vidéki pénzügyintézeteknek is lesz szerepük, amennyiben lehetővé tesszik, hogy a vidéki pénzügyintézetek ezen államilag garantált kölcsönből az általuk felajánlott összegeket folyosíthatják.

A kölcsönért az állam vállal garanciát és ezt az olcsó kölcsönt nemcsak az állami alkalmazottak kapják meg, hanem az összes közalkalmazottak is igénybe vehetik.

HIREK.

A mi Nagyasszonyunk.

Irta: Sáfrán Géza ezredes, ezredparancsnok.*

Az eszményi nő Istennek lelke Világosság az uttalan sötétben; nyíló virág a hervatag őszben; meleg napugár az élet telében; szeretet a gyűlölet tengerében; jótékonyosság az önzés ridég világában; jóság, irgalom és könyűritület a részvétlenség ösönvízében; áldás, vigasz és nyűhlet a fájdalomban; áldás még a halálban is.

A magyar nőknek a háború démona a legnemesebb feladatot juttatta osztályrészü: ápolni a megsebesült hűsöket és a betegeket; gondozni, nevelni az árvaakat és rokkantakat, támogatni az özvegyeket; gondozni az elesett, elhalt hűsök sírjait.

Az igaz magyar nő a legnagyobb odaadással teljesíti ezt a fenséges, nemes hivatást. De a magyar léleknek azzal a tökéletes jóságával, a magyar szívnek azzal a kimeríthetetlen szeretetével, az önzetlen lelkesevésnek azzal a fáradhatatlan erejével, amivel a 10-es honvédek zemplénvármegyei nemesszivű, nagylelkű Nagyasszonya, a jótékonyasság nek a fenkölt lelkű istennője, Széchenyi-Wolkenstein Erodné grófné teljesíti ezt a magasatos hivatást; talán jobban elképzelni, talán másfél jobban várni, kívánni sem lehet.

Egy fénys ragyogó csillag ő a jótékonyasság utjai. Eszményi nő, akit követni büszkeség, öröm és dicsőség.

Zemplénvármegye nemesszivű magyar hűgyei — kövessék őt!

A 10-es árvalaház akkor biztosan felépül.

* A 10-es honvéd legutóbbi számából

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső ünnepek miatt, folyó hó 25-én, szombaton jelenik meg.

— **Kinevezések a tizen honvédek-nél.** Kinevezték tart. hadnagygyá Évva Pál szőlős; tartalékos főhadnaggyá: Kapás László hadnagy; tart. főhadnagy gazdasági tiszté: dr. Rács Miklós, Éhlerth Gyula hadnagy, gazdasági tisztak; népfőlközlő századosokká: Lábás Béla, Szeszliér Ödön, dr. Tóth Alajos népf. főhadnagyok és népf. főhadnaggyá: Makó Béla népf. hadnagy.

— **Kinevezések.** gr. Széchenyi György vármegyének főispánja kinevezte Radóczy Györgyöt közig. gyakoronokká, Fejér Andort tb. főszolgabíróvá és Dr. Deák Istvánt tb. vm. tiszti főorvossá.

— **Áthelyezés.** Watzek Béla sárospataki tanítóképzőintézetűi rendes tanárt a vallás és közokt. miniszter Stubnya-fürdőre helyezte át.

— **Halálhírek.** Mely részvétellel vettük a szomorú hírt, hogy Lövy Adolf könyvkereskedő, városunk társadalmának kiváló tagja, hosszú munkás és áldásos élet után Buda pesten, hova pár héttel ezelőtt sulyos bajának gyógyítása végett utazott, kínos szenvedés után elhunyt. A megboldogult öreg ur páratlan szorgalommal és becsületességgel vezetett több mint 65 éven át helybeli könyvkereskedését, mely városunk és megyénk határain túl is országos hírnevének örvendett és melytől osszuk pár héttel ezelőtt vált meg, midőn sulyosbodó baja ágyba döntötte. Mindenkor közbecsülésnek örvendett, tagja volt a vármegye és város bizottságának, tiszteletbeli örökös elnöke a Zempléni-megyeyi Kaszinó és Kereskedelmi Körnek, igazgatósági és elnöki tagja a helybeli polgári takarékpénztárnak és számos helybeli jótékony és kulturális egyesületnek. Mint a helybeli kir. törvényszék 30 éven át volt kereskedelmi üllőke kapta a királytól pár évvel ezelőtt a kereskedelmi tanácsosi kitüntetését. Halálát a társadalom kívül, kiterjedt családi gyászolja. Kihűlt tetemet hosszútartósi hazaszállítják és vasárnap délután temetik. Emlékét kegyelettel őrizzük.

— **Megemmisített ítélet.** Dr. Ferenczy Árpád sárospataki jogakadémiai rendes tanár ellen, mint köz. tudomású, a tiszánuniuni ref. egyházkerület bírósága hivatal-, illetve tanári állásának elvesztését magában foglaló ítélet hozott. Ezt az ítéletet a napokban tartott konventi bíróság hova felelősebb folytán került az ügy, megemmisítette, új eljárás rendelt el és dr. Ferenczy Árpádot tanári állásába visszahelyezte.

— **Haza orsz fogságából.** Bach Géza a helybeli munkásbiztosító pénztár igazgatója pénteken éjjel az orosz fogságából hazakereskedett. Megérkezte annál örvendesebb, mert családja két és fél év óta hírt nem hallott felőle és már-már elveszteknek hitte.

— **Sulyos baleset egy lakodalmon.** Molnár Bertalan bélyi lakos a községben egy lakodalmon mulatozott. Hagyományos szokás szerint az ünnepek fényét revolverlövéssekkel élénkítették. Az egyik legény kezében nem akart a pisztoly elsülni, másik társával piszkáltni kezdte a fegyvert, hogy elszűthesse. Igyekezett eredményes volt, a revolver elsült és a kirópponó golyó a legények mellett álló Molnár hátába furdott, a szív burkolatát megsérítve, a mellén jött ki. Molnár életveszélyes sérülésével az Erzsébet kórházba szállították.

— **Zsebmetszők garázdálkodtak** a vonaton, ezuttal Lipschitz Dávid helybeli lakost fosztva meg 2500 koronát tartalmazó pénztárcájától. A tettesek ismeretlenek.

— **Kabaré a barakban.** Szintársulatunk néhány tagja — Mezey Margit, Kovács Lulu, Gulyásné, Németh Irén, Falussy, Váradi, Lónyay, Gulyás — a Hadigondozó Hivatal helybeli intézetében a rokkant katonák szórakoztatására kabaré-előadást rendezett. Az előadás nagyon tetszett és végtelen hálójuknak hatalmas tapsok adtak kifejezést rokkant katonáink.

— **Kik jöttek haza orosz fogságából?** A vármegyénkbeli 10-es honvédek közül ujabbban a következők jöttek haza orosz fogságából: Soltész Lejos Olaszliszka, Máté András Ricsé, Tar István Luka, Horváth András Tolesva, Kozlik Károly Tokaj, Rápási Ferenc Bodrogolasi, Kovács László Bély, Brinszik Pál Mád, Kocsi János Ricsé, Berta József Páczin, Bányácsi János Páczin, Angyal Károly Bodrogkeresztúr, Geos András Hernádnémeti Bodnár Sándor Kiscigánd, Koleszár György Végérdő, Kaszviuszy Márton Szerencs Parinicsák József Sátorajaujhely, Dörity Mihály Gesszely, Mózes Mihály Vajdacska, Goldmann Ábrahám Mád, Knottik Anta Sárospatak.

— **Garázdálkodó csősz.** Komlóskó kőeségek egy orosz fogoly gazdájának lovat legeltette a mezőn. Horváth József csősz valamért haragudott az oroszra, felhasználta tehát a kedves alkalmat és a muszkát ütlegelni kezdte. Az orosz futásnak eredt, csősz utána és amikor utolértte, fegyverét közvetlen közelből az oroszra sűtötte. A lövedék a combján talált a muszkát, akit sulyosan sérülve az Erzsébet kórházba beszállították.

— **Színház.** A jutalomjátékok megkezdődött sriesse folytatódott e héten. Saerdán Váradi István, csi törtökön Krémer Jenő bucsuzott e attól a közönségtől, mely mindenkor úgy ezuttal is hátsán köszönte meg meleg tapssal azt a bánatfeleltető sok vig órát, amelyben ez a ké bőséges humor színész öket résziesítette. Váradi István „Stambul rózsája” Florián, míg Krémer Jenő „Próbaházasság” cseleedszerző szerepében bucsuzott. Művészetüket a tapssal kívül még értékes ajándékkal is jutalmazta a publikum. A két előadás többi szerepéről szintén díszesrelemlékezhettünk meg. — Péntek este „Princz” került bemutatásra. Az előadás nagyon meglátszott, hogy a társulat távozóban van. Annyi vigaszunk lehet, hogy maga a darab sem érdemel más elbánást, mint a milyenben a társulat résziesítette.

— **Brodné tanítványainak zenevizsgálja,** melyet minden évben meleg érdeklődés kísér, folyó hó 26-án lesz a vármegyei házaán, gr. Széchenyi Wolkenstein Ernőné védnöksége alatt megtartva. A vizsgálóelődásán fellép Dick Marcell hegedűművész is, a közönségnek tehát magasabb művészi élvezetben is lesz része, elektívve attól, hogy megjelenésével nemes célt is szolgál mert a kiváló tanárnő a vizsgálóelődás bevételeit jótékony célra adja.

Felelős szerkesztő: Landesmann Miksa,
Szerkesztő: György Lajos.

Nyílt-tér. *)

Nyilatkozat.

A „Zemplén” 1918. május 15-iki számában „Aszfalthősök az ujhelyi fronton” című közlemény íróját már megpofoztam és mások is megpofozták. Mivel sem tölem, sem másoktól elégtételt nem kért; sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületesítés vétségéért feljelentettem.

Ugyanazon lapszámban „A negyvenöt filléres rokkant ügyvéd hódította. A bős lovag inzultál” címek alatt névtelenül közölt cikkért dr. Hellinger Ignác, felelős szerkesztőt vontam kérdőre, aki a zöldlevélű béka színeit jászva, kréta fehér ajakkal kijelentette, hogy a cikket nem írta, nem inspirálta, nem is azonosítja magát vele, sőt végtelenül sajnálja, hogy az, akaratán kívül megjelent a lapban s végül meg aznapra megígérte, hogy közölni fogja velem a közlemény íróját. Dr. Hellinger Ignác felelős szerkesztő eme ígéretéről megfeledezett, sőt mi több, el is párolgott Ujhelyből és mai napig sem közölte velem a sötétség alatt rejtőzködő szerzőt. Minthogy dr. Hellinger eltűnését a véletlenek tulajdonítottam, nevezett szerkesztő-társát, Kertész Ödön urat vontam felelősségre, aki kijelentette, hogy a cikket nem írta; de tudomása van róla, hogy a felelős szerkesztő a közlemény megjelenése előtt azt mondotta neki, hogy a cikkirót csak a bíróság előtt fogja megnevezni.

Ilyen körülmények mellett a bujdosó lovagot a bíróság közreműködésével kell kipiszkálnom a kényelmes névtelenség homályából, hogy ott feleljen az arcátlan rágalmakért.

A suba alatt lapuló, „végig üres” cikkíróhoz végül csak annyi szavam van, hogy „Az Est” cikkiróját igenis felelősségre vontam s amidőn, mint képmása, kitér a lovgás elintézés alól, a budapesti királyi törvényszék előtt 11051/914. szám alatt feljelenttem s a csattanója az volt, hogy Nagy József debreczeni

*) E rovatban közöltékért, felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

lakos, mint a cikk szerzője, éppen a „Zemplén” 1914. évi március 4-iki számában is, bocsánatot kért tőlem.

Sátorajaujhely, 1918 máj 16.

Dr. Polgár Ernő,
ügyvéd.

Gáll Vilmos saujhelyi kir. járásbírósi végrehajtó irodájából.

89/1918. vh. sz.

Árverési hirdetés.

Dr. Bajusz Erő sátorajaujhelyi ügyvéd által képviselt Szelecsky István végrehajtlónak 73 korona 50 fillér tőse és eddig összesen 52 korona 40 fillér perköltség erejéig, amennyiben a követelésre időközben részfizetés történt, annak betudásával, a sátorajaujhelyi kir. járásbírósi 1918. Pk. 1059. sz. kiküldő végzése folytán a végrehajtlást szenvedő 1918. évi április hó 15-én bíróság lefoglalt és 2100 koronára becsült ingóságokra az árverés elrendeltetésén a felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek Sátorajaujhelyen, gróf Somogyi Lona-u. 4 sz. alatt leendő megtartására 1918. május hó 24-ik napjának délután 3 óraját tüzöm ki, amikor a foglalás alatt levő burok és egyéb ingóságok, a legelőbb ígérőnek, készpénzfelvétel mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Sátorajaujhely, 1918 május 9.

Gáll Vilmos
kir. bír. végrehajtó.

Keresünk megvételre

több használt ellenőrző pénztárt füzérzölettel részére, készpénzfelvétel mellett. Cim: National Register Kaszen Gesellschaft m. b. H. Wien. VI. Mariahilferstrasse 57—57.

Vizsketegséget, Sömört, Rüh

a leggyorsabban elmulasztja a dr. Fleisch-féle eredeti, törvényesen védett

„Skaboforn-Barna zsír”

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pesesés Dr. Fleisch-kérljünk. Próbátégely 2-30 K. nagy tégely 4 K. családi adag 11 K. — Sátorajaujhely és vidéke részére főraktár:

Kádár Gyula gyógyszerárban, Sátorajaujhelyen.

Vételnél a „Skaboforn” védjegyre ügyeljünk.

Gazdálkodóknak, szőlőbirtokosoknak és kereskedőknek

ajánlunk szőlő- és kéveköztözésre kiválóan alkalmas

fonott zsinoget

gyékénysádból 100 kg.-kint 1400 K.-ért szegedi raktárból szállítva, előleges készpénz beklődése ellenében. Altalunk ajánlott zsinog tartósabb és az idő viszontagságaival ellenállóbb, mint a raffia, vagy egyéb kötözözsinog, mert az eső tartósabbá teszi. Kivánatra mintával szolgálunk.

Szegedi Mezőgazdák Szövetkezete
Szeged, Petőfi sugár ut 4. szám.